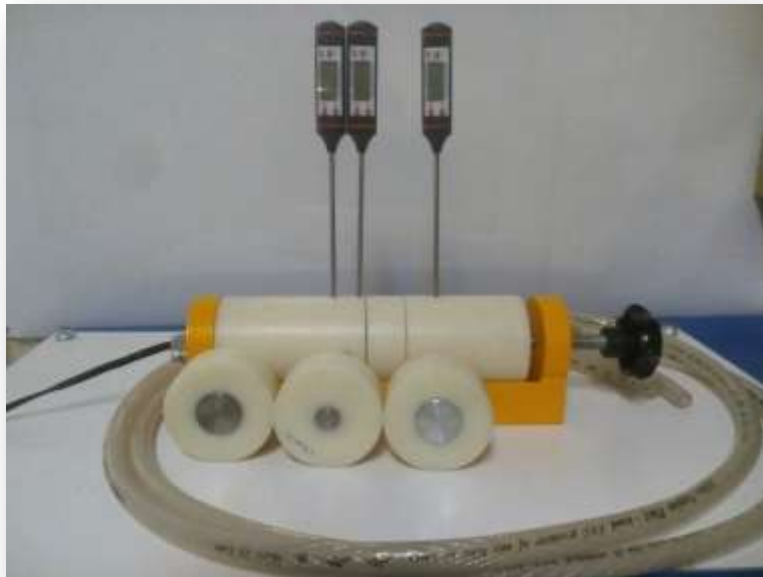

مجموعه آزمایش های فیزیک حرارت - موج و ارتعاش

(شرکت پویا فر آزما)

- ۱- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش ضریب هدایت حرارتی مدل KLU-79a
- ۲- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش ضریب انبساط طولی جامدات مدل PFA-CLE
- ۳- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش ضریب انبساط حجمی مایعات مدل TRH-57M
- ۴- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش ظرفیت گرمایی مایعات به روش سرد کردن مدل SF-K45nd
- ۵- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش گرمای نهان ذوب یخ مدل PFA-LHM
- ۶- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش گرمای نهان تبخیر مدل PFA-LVE
- ۷- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش یافتن عدد ژول به روش الکتریکی مدل PFA-EJJ
- ۸- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش تار و فنر مرتعش مدل TLS-77nw
- ۹- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش قانون عمومی گازها مدل TRG-57a
- ۱۰- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش بررسی امواج ایستاده در لوله های صوتی-TLS 45m
- ۱۱- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش توزیع آماری استتفان بولتزمن مدل PFA-EBS
- ۱۲- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش بویل ماریوت مدل TRG-57a
- ۱۳- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - تحقیق قوانین حاکم بر محیط خلاء PFA-VT10
- ۱۴- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش کالریمتری مدل PFA-CE 12
- ۱۵- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش ارشمیدس مدل PFA-ASE
- ۱۶- فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش یافتن عدد ژول به روش مکانیکی مدل PFA-MJJ

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش ضریب هدایت حرارتی مدل KLU-79a

مقدار حرارت منتقل شده در يك جسم بر طبق قانون فوریه به عوامل زیر بستگی دارد:

- ۱- با اختلاف دمای سطح گرم و سرد رابطه مستقیم دارد.
  - ۲- با ضخامت جسمی که حرارت در آن منتقل می شود رابطه معکوس دارد.
  - ۳- با مساحت سطح عمود بر جریان حرارت رابطه مستقیم دارد.
- اگر دو سریک میله فلزی را در دو دمای متفاوت قرار دهیم بعد از يك مدت زمان معین، انتقال گرما در داخل میله به حالت تعادل رسیده و شیب دما در میله مقدار ثابتی می شود، در این حالت داریم:

که در آن اختلاف دمای بین دو نقطه دلخواه که از روی دماسنج های قرار اده شده روی میله خوانده می شود و L فاصله بین دو نقطه است.
و K ضریب هدایت حرارتی می باشد که بوسیله این دستگاه اندازه گیری می شود.

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش ضریب انبساط طولی جامدات مدل PFA-CLE

تحت تاثیر تغییرات دما ابعاد اجسام جامد تغییر می کند. این تغییرات با ضریب خاصی که ارتباط مستقیم با جنس رسانا دارد در ارتباط می باشد. بوسیله دستگاه آزمایش ضریب انبساط طولی جامدات می توانیم ضریب تغییرات را برای سه جنس مختلف مورد بررسی قرار دهیم.

طول اولیه میله را بوسیله متر اندازه گرفته و l_0 بنامید. ریزسنج را با انتهای میله تماس دهید و با پیچ در جای خود محکم کنید، سپس خط نشانه را در مقابل صفر ثابت نمایید. دقت ریزسنج 0.01 می باشد. دمای اولیه میله را بوسیله دماسنج اندازه گرفته و T_1 بنامید. سپس مخزن آب به حجم 1 لیتری را که در اختیار دارید بر روی هیتر قرار دهید تا دمای آب درون مخزن بالا رود و دمای میله که بوسیله شلنگ رابط به مخزن متصل شده است بالا رود. دمای ثانویه را یادداشت نموده و T_2 بنامید.

با بالا رفتن دمای میله، ریزسنج دیگر صفر نبوده و تغییر کرده است. این تغییر بدلیل تغییر طول میله می باشد. با استفاده از رابطه زیر می توانیم ضریب انبساط طولی میله را بدست آوریم.

آزمایش را برای هر دو میله ای که در اختیار دارید انجام داده و ضریب انبساط طولی را برای هر یک بیابید.

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش ضریب انبساط حجمی مایعات مدل TRH-57M

در اثر تغییرات دمایی یک جسم، آن جسم دچار تغییرات ساختاری می شود. این تغییرات ساختاری به صورت افزایش فاصله بین مولکول های آن نمایان می شود، که به صورت افزایش حجم و یا طول ماده قابل مشاهده می باشد. در یک مایع این تغییر حجم را بصورت زیر بیان می نمایند:

$$\Delta V = \beta V_0 \Delta \theta$$

ΔV : میزان تغییرات حجم مایع در اثر افزایش

β : ضریب انبساط مایعات

V_0 : حجم اولیه مایع

$\Delta \theta$: افزایش دما

انبساط حجمی مایعات مستقل از فشار می باشد.

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش ظرفیت گرمایی ویژه مایعات به روش سرد کردن مدل SF-K45nd

ظرفیت گرمایی ویژه معادل مقدار گرمایی است که مقدار مشخص از ماده ایدریافت کند تا دمای آن یک واحد افزایش یابد این مقدار مشخص معمولاً ۱ گرم است.

در سیستم استاندارد بین المللی واحدها (SI) مقدار گرما بر حسب ژول، مقدار ماده بر حسب گرم، کیلوگرمیا مول، و تغییرات دما بر حسب سانتیگراد (معادل تغییرات در واحد کلونیم هست) اندازه گیری شده و یکای ظرفیت گرمایی ویژه بسته به نوع تعریف، ژول بر گرم، سانتیگراد ($^{\circ}\text{J}/\text{gr.C}$)، ژول بر کیلوگرم، سانتیگراد ($^{\circ}\text{J}/\text{kg.C}$) یا ژول بر مول، سانتیگراد ($^{\circ}\text{J}/\text{m.C}$) خواهد بود.

طبق قانون نیوتن، میزان اتلاف حرارت در یک جسم مستقیماً متناسب است با تفاوت دمای جسم و محیط و محیط و همچنین این اتلاف حرارت به سطح جسم بستگی دارد، قانون نیوتن را با فرمول زیر می توان نشان داد:

θ : دمای جسم

با انتگرال گیری از طرفین داریم:

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش گرمای نهان ذوب یخ مدل PFA-LHM

هنگامی که یک جسم جامد در اثر گرما به مایع و یا مایعی به بخار تبدیل می شود (تغییر حالت فیزیکی ماده)، دمای آن در مدت تغییر ثابت می ماند یعنی انرژی گرمایی که جسم می گیرد بصورت افزایش دما ظاهر نمی شود بلکه صرف تغییر حالت فیزیکی ماده می گردد. اما تا هنگامی که تمام یخ ذوب گردد دما صفر درجه باقی می ماند با وجودی که هنوز مجموعه را گرما می دهیم ولی پس از ذوب شدن یخ اگر گرما ادامه دهیم دمای آب بالا می رود پس می توان نتیجه گرفت که: دمایی که در آن دما جسم جامد شروع به ذوب شدن می کند نقطه ذوب نامیده می شود و گرمای نهان ذوب، گرمایی است که لازم است تا واحد جرم یک جسم جامد (یک کیلوگرم جسم جامد) در نقطه ذوب خود به مایع تبدیل شود و گرمای ذوب آن جسم نیز نامیده می شود.

با استفاده از این مجموعه آزمایشگاهی میتوان گرمای نهان ذوب یخ را بدست آورد.

۱. ابتدا جرم ظرف داخلی گرماسنج را اندازه گیری کنید و در جدول ۱ در ستون m' ثبت نمایید.
۲. اینک $\frac{1}{3}$ ظرف داخلی را آب سرد در دمای محیط، ریخته و مجدداً وزن نمایید و در جدول ۱ در ستون m'' ثبت نمایید. جرم آب سرد برابرست با:

$$M = m'' - m'$$

۳. ارزش آبی کالریمتر را بدست آورید و یا از مربی بپرسید.
۴. دمای آب داخل کالریمتر را اندازه گیری کرده و در ستون T جدول ۱ یادداشت کنید.
۵. یک قطعه یخ صفر درجه را (مخلوط آب و یخ نمایش صفر درجه است) از آب بیرون آورده و با پارچه تمیز خشک نموده و بلافاصله داخل ظرف کالریمتر بیندازید.
۶. با همزن دما را یکنواخت کرده و پس از چند دقیقه که تمام یخ ذوب شد، دما شروع به بالا رفتن میکند.
۷. دمای تعادل مینیمم را اندازه گیری کنید.
۸. در انتهای کار مجدداً جرم مجموعه ظرف داخلی و آب و یخ را بوسیله ترازو مشخص کنید، و در ستون m_0 یادداشت نمایید.
۹. اکنون با استفاده از رابطه زیر گرمای نهان ذوب یخ را بدست آورید.

$$(M + A)(T - T_0)$$

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش گرمای نهان تبخیر مدل PFA-LVE

هنگامی که یک جسم مایع در اثر گرما به بخار تبدیل می شود (تغییر حالت فیزیکی ماده)، دمای آن در مدت تغییر ثابت می ماند یعنی انرژی گرمایی که جسم می گیرد بصورت افزایش دما ظاهر نمی شود بلکه صرف تغییر حالت فیزیکی ماده می گردد. اما تا هنگامی که تمام مایع بخار گردد دما ثابت باقی می ماند با وجودی که هنوز مجموعه را گرما می دهیم ولی پس از بخار مایع اگر به گرما دادن ادامه دهیم دمای بخار بالا می رود پس می توان نتیجه گرفت که: دمایی که در آن دما جسم مایع شروع به بخار شدن می کند نقطه تبخیر نامیده می شود و گرمای لازم برای تبدیل یک گرم مایع به بخار را گرمای نهان تبخیر گویند و با L_v نشان می دهند.

با استفاده از این مجموعه آزمایشگاهی میتوان گرمای نهان تبخیر را بدست آورد.

۱. ابتدا ارزش آبی کالریمتر را بدست آورید.
۲. گرماسنج و متعلقات آن را (محفظه میعان، دماسنج و همزن) را به دقت خشک کرده و توزین نمایید و در جدول ۱ در ستون m_1 ثبت نمایید.
۳. اینک $\frac{2}{3}$ آن را پر از آب سرد حدود 10~15 درجه سانتیگراد نمایید و مجدداً توزین کنید و در جدول ۱ در ستون m_2 ثبت نمایید. جرم آب سرد برابرست با:
۴. دمای آب سرد را اندازه گیری کرده و در ستون T_c جدول ۱ یادداشت کنید.
۵. داخل مولد بخار آب ریخته و آن را بر روی هات پلیت قرار دهید تا به جوش آید.
۶. دمای بخار را اندازه گیری کرده و در ستون T_h جدول ۱ یادداشت کنید.
۷. حال لوله بخار را به محفظه میعان وصل نمایید و آب داخل گرماسنج (کالریمتر) را بطور یکنواخت هم بزنید. تا هنگامیکه دمای تعادل $T_2 = 45^\circ\text{C}$ درجه شود.
۸. سپس منبع بخار را قطع نمایید.
۹. گرماسنج را وزن نمایید و در جدول ۱ در ستون m_3 ثبت نمایید.
۱۰. حال جرم بخار را از رابطه زیر بدست آورید:
۱۱. اکنون با استفاده از رابطه زیر گرمای نهان تبخیر L_v را بیابید.

$$m_c = m_2 - m_1$$

$$m_h = m_3 - m_2$$

$$m_h L_v + m_h c(100$$

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش یافتن عدد ژول به روش الکتریکی مدل PFA-EJJ

علت محاسبه عدد ژول اختلاف در دو واحد انرژی الکتریکی و حرارتی می باشد که با وجودیکه هر دو انرژی هستند ولی واحد انرژی الکتریکی ژول و واحد انرژی حرارتی کالری می باشد و رابطه تساوی این دو بصورت زیر می باشد:

کالریمتر ژول، کالریمتری است که دارای سیم مقاومت دار است. با گذشتن جریان از سیم، گرمای ایجاد شده در اثر عبور جریان، باعث بابلا رفتن دمای آب درون کالریمتر می شود و با استفاده از رابطه زیر می توانیم معادل الکتریکی حرارت (J) را بیابیم.

V: اختلاف پتانسیل اعمالی

I: جریان عبوری

t: زمان عبور جریان

M: جرم آب درون کالریمتر

C: ظرفیت گرمایی ویژه آب

A: ارزش آبی کالریمتر

$(T_2 - T_1)$: اختلاف دمایی در بازه زمانی t

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش تار و فنر مرتعش مدل TLS-77nw

یک تار کشیده شده و یا یک فنر به شیوه های مختلفی می توانند نوسان کنند. امواج ایجاد شده را امواج ایستاده گویند. در این امواج نقاط مینیمم که نوسانات آنها صفر است گره و نقاطی که حداکثر جابجایی از نقطه تعادل را دارند شکم نامیده می شوند.

امواج ایستاده در اثر برهم نهی دو مجموعه از امواج پیشرونده با دامنه و بسامد یکسان که در خلاف جهت هم حرکت می کنند، بوجود می آیند. برای مثال هنگامی که یک تار کشیده شده در حل نوسان باشد، امواج در طول تار حرکت می کنند و در دو انتهای آن منعکس می شوند و با موجی که از سمت مخالف می آید، برهم نهاده شده و موج ایستاده ایجاد می گردند.

برای ایجاد موج ایستاده در طول تار یا فنر لازم است رابطه زیر بین طول تار و یا فنر و طول موج ارتعاشات برقرار باشد:

$$l = K \frac{\lambda}{2}$$

در این رابطه:

l: طول تار یا فنر **K:** تعداد گره ها λ : طول موج ارتعاشات تار مرتعش:

در تار مرتعش، سرعت انتشار موج در طول تار عبارت است از:

$$V = \sqrt{\frac{F}{\mu}}$$

در این فرمول:

V: سرعت انتشار موج در محیط **F:** نیروی کشش

μ : جرم واحد طول نخ یا تار آزمایشگاهی (برای نخ که در اختیار دارید جرم واحد طول $0.46 \times 10^{-3} \frac{Kg}{m}$ می باشد)

از طرفی: $\lambda = \frac{V}{\nu}$ λ : طول موج ارتعاشت

$$v = \frac{K}{2l} \sqrt{\frac{F}{\mu}}$$

v : سرعت انتشار موج در محیط v : فرکانس نوسانات از تلفیق فرمول ها برای تار مرتعش داریم:

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش قانون عمومی گازها مدل TRG-57a

لوله های شیشه ای در دو طرف بدنه اصلی دستگاه را بوسیله شلنگ بهم وصل می نماییم. سپس از لوله سمت راست جیوه را داخل شلنگ میریزیم تا درون لوله سر بسته سمت به اندازه ۱۰ سانت بالا رود.

قانون شارل گیلوساک (قانون عمومی گازها) بیان می کند که در یک گاز کامل همواره رابطه زیر بین دو حالت گاز برقرار است.

یک شکل بسیار مفید معادله بصورت زیر می باشد که به آن معادله حالت (equation of state) نیز می گویند.

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش بررسی امواج ایستاده در لوله های صوتی TLS-45m

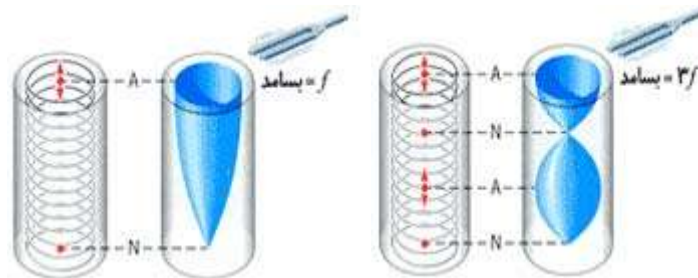

امواج ایستاده طولی را می توان در لوله هایی که فقط يك طرفشان باز است نیز تولید نمود.

در تصاویر زیر دو لوله صوتی ته بسته را می بینید. توسط دو دیافراژن صدایی در این لوله ها به وجود آمده است. صوت به وجود آمده در طول لوله تابیده و منتشر می شود. این امواج از انتهای لوله بازتابیده می شوند .

اگر بسامد دیافراژن برابر یکی از بسامدهای طبیعی لوله صوتی باشد آن گاه صوت تابیده و بازتابیده تداخل نموده و امواج صوتی ایستاده را حاصل می کنند.

به نواحی گره و شکم در این دو تصویر توجه کنید .

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش توزیع آماری استنفان بولتزمن PFA-EBS

مکانیک آماری، یکی از مباحث مطرح در فیزیک است که به سیستم‌هایی با تعداد متغیرهای بسیار زیاد می‌پردازد. این متغیرها می‌توانند ذراتی چون اتم‌ها، مولکول‌ها، یا ذرات بنیادی باشند که تعداد آن‌ها می‌تواند هم‌مرتبه با عدد آوگادرو باشد. در این میحث، با استفاده از خاصیت‌های میکروسکوپی این ذرات مانند ساختار اتمی و برهمکنش بین آن‌ها، اطلاعاتی در مورد خواص ماکروسکوپی سیستم مانند فشار، انتروپی و انرژی آزاد گیبس، از طریق محاسبات و روش‌های آماری به دست می‌آید. مثلاً معادله‌های حالت در ترمودینامیک توسط مدل‌های میکروسکوپی-آماري مشتق می‌شوند.

مکانیک آماری شکوفایی خود را قبل از همه، مدیون دانشمندان کلاسیکی نظیر لودویگ بولتزمن، جوسایا ویلارد گیبز و جیمز کلرک ماکسول می‌باشد.

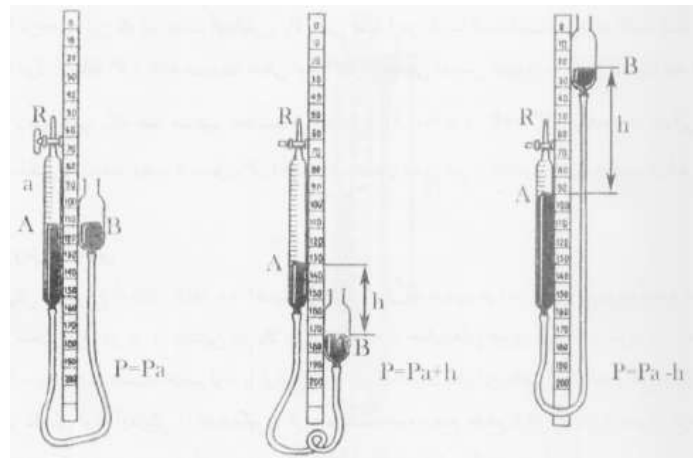
توزیع ماکسول-بولتزمن تابعی است که توزیع سرعت ذرات را در گاز مشخص می‌کند. خصوصیت یک گاز ایده‌آل این است که در فواصل کوچک به آزادی حرکت می‌کند و حتی برخورد با دیگر ذرات دارد اما برهم‌کنشی ندارد. این توزیع تابعی از دمای سامانه، جرم ذرات، و سرعت ذرات است. ذره در اینجا هم به معنی مولکول و هم به معنی ذره است.

توزیع ماکسول-بولتزمن در گاز ایده‌آل نزدیک به تعادل ترمودینامیکی با اثرات کوانتومی ناچیز و سرعت غیرنسبیتی صحیح است. همچنین این توزیع پایه‌های نظریه جنبشی، که خودش توضیحی ساده ای از خصوصیات بنیادی گازها مانند فشار را توضیح می‌دهد.

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش بویل ماریوت مدل TRG-57a

فرض کنید که در یک حالت خاص، جیوه درون دستگاه، به صورتی که در شکل مشاهده می‌شود، قرار بگیرد. در این صورت در یک سطح دلخواه A که به عنوان مبنای محاسبات در نظر گرفته می‌شود، فشار در هر یک از دو شاخه دستگاه یکسان بوده و از رویبیط زیر بدست می‌آید.

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - تحقیق قوانین حاکم بر محیط خلاء PFA-VT10

روش انجام آزمایش و تحقیق قوانین:

الف - صوت برای انتشار به محیط مادی نیاز دارد

اورینگ را در محل مخصوص خود قرار دهید. اندکی نوارها را بوسیله پنبه یا پارچه تمیز به آب و یا ترجیحاً الکل (متانل یا اتانول) آغشته نمایید. دستگاه زنگ اخبار را روشن کرده و بر روی سطح فلزی قرار دهید. بل جار را بر روی جایگاه مخصوص قرار دهید. پمپ خلاء را بوسیله شلنگ به بل جار وصل نمایید. عقربه فشارسنج شروع به حرکت میکند و در هر لحظه فشار داخل محفظه را نشان می دهد. با پایین آمدن فشار داخل محفظه صدای زنگ اخبار کم و کمتر می شود. بوسیله این آزمایش ثابت می شود صوت برای انتشار به محیط مادی نیاز دارد و در محیط خلاء صوت به گوش نمی رسد.

ب - کاهش فشار باعث نزول نقطه جوش ماده می گردد.

محفظه خلاء را آماده نمایید. مقداری آب با دمای ۵۰ درجه داخل بشر بریزید. بشر را داخل محفظه بل جار قرار دهید. دماسنج را به گونه ای داخل بشر قرار دهید که بتوانید دما را در هر لحظه قرانت نمایید. بل جار را بر روی پایه قرار دهید. پمپ را روشن کنید. با بالا رفتن خلاء دمای آب افت میکند ولی با وجود پایین بودن دما، آب شروع به جوشیدن میکند. بوسیله این آزمایش ثابت می شود نقطه جوش مواد با فشار جو ماده ارتباط مستقیم دارد.

پ - بررسی پدیده تابش در محیط خلاء

قطعه ای سیم مقاومت دار بین آند و کاتد بر روی پایه فلزی بل جار ببندید. محفظه خلاء را آماده نمایید. بل جار را بر روی پایه قرار دهید. منبع تغذیه را بوسیله سیم های فیش دار به پایه محفظه خلاء وصل نمایید. پمپ خلاء را به محفظه وصل نموده و روشن نمایید. پس از آنکه داخل محفظه خلاء شد، منبع تغذیه را روشن نمایید. جریان را بالا ببرید. قطعه سیم مقاومت دار آرام آرام تغییر رنگ می دهد. ابتدا نارنجی، قرمز و نهایتاً درخشان گشته و تابش میکند.

بوسیله این آزمایش ثابت می شود یک قطعه رسقا در خلاء به نقطه نوب می رسد ولی دلیل نبود اکسیژن نمی سوزد و تنها تابش می کند.

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش کالریمتری مدل PFA-CE 12

ابتدا جرم ظرف داخلی گرماسنج را اندازه گیری کنید و در جدول ۱ در ستون m_1 ثبت نمایید.

۲. اینک $\frac{1}{3}$ ظرف داخلی را آب سرد در دمای محیط، ریخته و مجدداً وزن نمایید و در جدول ۱ در ستون m_1 ثبت نمایید. جرم آب سرد برابریست با:

$$m_c = m_2 - m_1$$

۳. دمای آب سرد را اندازه گیری کرده و در ستون T_c جدول ۱ یادداشت کنید.

۴. حدود 200cc آب داخل بشر ریخته و آن را بر روی هت پلیت قرار دهید تا بجوش آید. در حالت جوش دماسنج را در نقطه تعادل فاز بین مایع و بخار آب جوش قرار داده و دمای آب جوش را در ستون T_h جدول ۱ یادداشت کنید.
۵. آب جوش را به کمک پارچه تمظیف بدون اتلاف زمان برداشته و سریعاً در $\frac{1}{3}$ دیگر ظرف داخلی گرماسنج (روی آب سرد)، آب جوش ریخته و بلافاصله در گرماسنج را بگذارید.
۶. با همزن دما را یکنواخت کرده و پس از چند دقیقه زمانی که ارتفاع ستون دماسنج به نقطه تعادل گرمایی T_p رسید و ثابت شد، دما را قرائت کنید و در جدول یادداشت نمایید.
۷. در انتهای کار مجدداً جرم مجموعه ظرف داخلی و آب سرد و آب گرم را بوسیله ترازو مشخص کنید، و در ستون m_3 یادداشت نمایید.
۸. حال جرم آب گرم را از رابطه زیر بدست آورید:
۹. اکنون با استفاده از رابطه زیر ارزش آبی کالریمتری را که در اختیار دارید بیابید.

$$m_h = m_3 - m_2$$

$$A = \frac{m_h C (T_h - T_c)}{(T_p - T_c)}$$

فیزیک حرارت - موج و ارتعاش - آزمایش ارشمیدس مدل PFA-ASE

استوانه مدرج، ترازوی یک کفه ای سه اهرمی، اجسام جامد و مایع با چگالی متفاوت

طبق قانون ارشمیدس هر جسمی که در سیالی قرار گیرد به اندازه ی وزن سیال هم حجم جسم از وزنش کاسته می شود، به عبارت دیگر نیرویی از طرف سیال به جسم وارد می شود و این نیرو باعث می شود که وزن جسم در داخل سیال (وزن ظاهری) کمتر از مقدار وزن واقعی آن به نظر برسد. وقتی جسم در داخل سیال به حالت شناور و یا در داخل آن به حالت غوطه ور قرار گیرد می توان نوشت:

نیروی وزن سیال هم حجم جسم = نیروی ارشمیدس

$$F = W = mg = \rho V g$$

محاسبه ی چگالی به کمک قانون ارشمیدس + شرح آزمایش + محاسبه ی نیروی ارشمیدس

محاسبه ی چگالی به کمک قانون ارشمیدس:

الف) چگالی مایعات: اگر وزن جسمی که در داخل سیال قرار می گیرد، به هر دلیلی تغییر کند، مقدار نیروی ارشمیدس وارده از سیال به جسم نیز به همان اندازه تغییر می کند، پس می توان نوشت:

$$F = \Delta w \Delta$$

$$(pvg) = \Delta(mg) \quad \rho = \Delta m / \Delta v = m_2 - m_1 / v_2 - v_1 \Delta$$

$$\rho \Delta v = \Delta m$$

در این رابطه ρ چگالی سیال مورد نظر می باشد. در نتیجه با کمک رابطه فوق می توان چگالی سیال را که جسم در داخل آن قرار می گیرد با اندازه گیری تغییر جرم و حجم ایجاد شده در سیال در اثر قرار گرفتن جسم در داخل آن بدست می آید.

نیروی گرانش همیشه رو به پایین، نیروی ارشمیدس همیشه رو به بالاست. هرا این دو نیرو برابر باشند جسم در آب غوطه ور می شود.

برای تمامی اجسام که به حالت شناور در داخل سیال قرار می گیرند می توان چگالی جسم را به حالت زیر محاسبه کرد برای مثال چوب را در نظر می گیریم که بر روی آب به صورت شناور قرار می گیرد.